

ÁLLAMI TISZTVISELŐK LAPJA

PÉNZÜGYI, JOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZAKLAP

az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, valamint a Köztisztviselők Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesületének
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
(Budapest, VII., nagydíófa-utca 16., földszint 7.)

Megjelen minden hó 10-én, 20-án és
a hó utolsó napján.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona.

A jövedéki birságalapról.

Ternovszky Alajos szegedi pénzügyigazgató barátom e lapok 32. számában oly eszmét ujitott meg, melynek megvalósításáért két lustrum előtt én is harcoltam. Azóta veterán lettem, de ha a veterán fülét megüti a régi harci dal, megpezsztül a vére, fiatalnak érzi magát és a harcosok sorába lép, különösen akkor, ha szent igazságért kell harcolnia. Ez a régi harci dal adta kezembe a tollat, hogy régi eszmémért és tisztviselőtársaim érdekében mégegyszer sikra szálljak.

A pénzügyi fogalmazási-, számvevősegi-, adóhivatali- és kezelőtisztviselőknek amaz óhaját, hogy a jövedéki birságalapból az ő gyermekeik is ösztöndíjban részesülhessenek, teljesen indokoltnak, igazságosnak és teljesíthetőnek tartom, mert kizárásukra törvényes ok — legis ratio — fenn nem forog.

A harmincadhivatali utasítás 686. §-ának 3-ik pontja alapján a tettenérési jutalékból is csak a fogalmazási tisztviselők tekinthetők és tekintetnek is kizártnak s a gyakorlat szerint a számvevősegi és adóhivatali tisztviselők jutalékban is részesíthetők, ezek gyermekeinek az ösztöndíjakkól való kizárása tehát teljesen indokolatlan.

A jelzett utasítás a m. kir. udvari kamaránál, vagy a kerületi felügyelőségeknél szolgáló magasabb tisztviselőket és alkalmazottakat zárja ki a tettenérési jutalékból. Hogy mit értettek akkor magasabb tisztviselő alatt, most megállapítani nehéz, de valószínű a consiliariusokat.

Jelenleg a fogalmazási karban is határozottan csak a pénzügyi tanácsos tekinthető magasabb tisztviselőnek, mert csak ez részesül olyan jövedelemben, hogy magát és családját — ha ez nem tulságosan nagy — tisztességesen eltarthassa.

Ezek szerint a harmincadhivatali utasítás még a tettenérési jutalékból sem zárna ki egészen a fogalmazási tisztviselőket, hanem csak a magasabb állásukat, a mi kitűnik, illetve következtethető különben a jövedéki birságok fölös összegeinek

hováfordítása iránt 1875. évi 9590. sz. alatt kiadott pénzügyministeri körrendelet 4-ik szakaszából (1875. évi Pü. K. 15. szám, 124. lap) is, mely magasabb tisztviselőknek azokat tekinti, kiknek évi fizetése 1200 forintot meghalad. A hivatkozott körrendelet ugyanis a bevettek közül is csak olyan tisztviselők gyermekeit részesíti ösztöndíjban, kiknek évi fizetése 1200 forintot meg nem halad. A körrendelet kiadása időpontjában pedig a pénzügyi titkárok évi fizetése csak 1200 forint volt. Tehát, ha a harmincadhivatali utasítás fent érintett §-a szerint a pénzügyi szolgálatban alkalmazott kisebb tisztviselők még tettenérési jutalékban is részesíthetők, annál kevésbé lehetnek gyermekeik a jövedéki birságalap jótéményeiből kizárva.

De feltéve, hogy a harmincadhivatali utasítás magasabb tisztviselők alatt általában a fogalmazási tisztviselőket értette és a 686. §. csakis így magyarázható, akkor is ezen felfogásnak csak a harmincadhivatali utasítás 1788. és 1842. években történt megjelenése idején volt létjogosultsága, mert akkor Magyarországon csak a vám- és sójövődék létezett. Az pedig bizonyos, hogy a fogalmazási személyzet akkor sem vámcsempészeket, sem sótolvajokat el nem fogott, jövedéki kihágásokat hivatalos eljárás közben fel nem fedezett, sőt jövedéki vizsgálatokat sem vezetett, mert ezeket elvégezték a vámőrök (kordonisták), sóőrök (Überreiterok) és a vám- és sóbányahivatalok (kamorások).

A pénzügyi fogalmazási személyzetet tehát akkoriban teljes joggal kizárhatták a tettenérési jutalékokból, mert arra semmi jogot nem formálhattak. De azóta a világ nagyot fordult. A szabadságharc után bekövetkezett absolutizmus az 1850/51. években Magyarországon életbeléptette a dohány-, só-, szesz-, sör-, bor- és husfogyasztási, továbbá a bélyeg és illeték, lőpor stb. jövedékeket. Igaz, hogy ezek ellenőrzése elsősorban a pénzügyőrség feladata, de a ki a pénzügyi szolgálatot ismeri, jól tudja, hogy míg a

pénzügyőrség csak a gép, a mozgató és irányító erő a fogalmazási személyzet. Tehát a kettő egymást kiegészíti, egyik a másik nélkül nem működhetik s így tagadhatatlan, hogy legalább is két egyenlő tényező.

Ha ez áll, pedig áll, akkor minő jognál fogva szabad az egyik tényezőt a közös erővel elért eredmény jótéteményeiből kizárni akkor, a midőn ahhoz mind a kettőnek egyenlő joga van, s az egyik épugy rá van utalva a ségelyre, mint a másik.

A fogalmazási személyzet azonban, mert a jövedéki kihágások elintézése, vagy legalább az azok elintézésére való befolyás hivatásához tartozik, a tettenérési jutalékból ministeri rendeletekkel mindig ki volt zárva. Ez az indok sem köbe vésett, megdönthetetlen igazság. Nagyrészen erejét vesztette, különösen mióta a súlyosabb jövedéki kihágási ügyekben a pénzügyi bíraskodással felruházott kir. törvényszékek és kir. táblák ítélkeznek.

Mindezeket azonban nem azért soroltam fel, mintha azt óhajtanám, hogy jövőre a fogalmazási személyzet is részesíttessék az általa felfedezett kihágások után befolyt bírságokból jutalékban, csak azt akartam kimutatni, hogyha ehhez is igénye lehetne, mennyivel inkább indokolt és jogos amaz óhajta, hogy gyermekeik a bírságalapból ösztöndíjban részesülhessenek.

A jutalékot egyáltalában nem tartom összegegyeztethetőnek a tisztviselői kar erkölcsi felfogásával és társadalmi állásával. A tisztviselőt azért fizeti az állam, hogy kötelességét minden irányban becsülettel teljesítse a nélkül, hogy ezért egyes esetekben külön díjazásban részesüljön. A tisztviselő, ha anyagiakban kevéssé is, de erkölcsi felfogásában és szempontból annál inkább ur, a jutalék pedig bizonyos mértékig a borraivaló izével bír, ez pedig csak a szolgálát és a legénységet illetheti meg.

Ha nem lennének szomorú tapasztalataink a leletjutalékok egyelőre történt beszüntetéséből, a mikor alig kaptunk leletet, úgy, hogy a jutalékok kiutalását újból életbe kellett léptetni, akkor azon nézetben volnék, hogy tettenérési jutalék senkinek se adassék, hanem a pénz-bírságok fele kárpótlásul folyjon be az állampénztárba, mert a kincstár ugyis elég kárt szenved a fel nem fedezett jövedéki rövidítésekkel, a másik fele pedig képezze a bírságalapot, s ez szolgáljon a pénzügyőri legénység érdemszerinti jutalmazására és a pénzügyi tisztviselők gyermekei részére ösztöndíjak adományozására. Nagyban növelné ez egyrészt a pénzügyőrség és az eddig jutalékban részesült tisztviselők erkölcsi értékét és tekintélyét, másrészt elég bőségesen táplálná a jövedéki bírságalapot, hogy az a hozzáfűzött reményeket és igényeket kielégíthesse. De tartva az éberség hanyatlásától, mint elkerülhetetlen rossz-szat, továbbra is fenntartandónak vélem a jelenlegi állapotot.

Egészen másként áll a dolog a bírságalappal. Ebbe a pénz destillálva jut be, annak már nincs ize. A célja is más, mert nem egyesek kapzsiságát elégíti ki és igen sok esetben csekély fáradságot meg nem érdemelt módon jutalmaz meg, hanem gyermekeket részesít ösztöndíjban és pedig nemcsak azok gyermekeit, kik a bírságból a magok részére az oroszlánrészt már kivették, hanem azokat is, kik arra igazán rá vannak utalva. Az ösztöndíjakra fordított pénz az általános kulturát emeli, s így országos és nemcsak partikuláris érdekeket mozdit elő. Hogy a közjóból a pénzügyőrség miért huzzon kettős hasznot, míg

mi többiek abból ki vagyunk zárva, ezt én be nem látom, különösen, ha figyelembe veszem, hogy a bírságalapot a fogalmazási személyzet is nagyban gyarapítja, mert az általa felfedezett jövedéki kihágások után befolyt pénz-bírságok egészben a bírságalap javára esnek, a pénzügyőrség stb. által felfedezett kihágásokból befolyt összegeknek pedig csak egyhatod része, feljelentés esetén pedig csak egykilenced része növeli a bírságalapot.

Aranytisza igazság volna tehát, hogy a fogalmazási személyzet azon alap jótéteményeiből, melyet ő maga is nagyban gyarapít, teljesen kizárva ne legyen, s abból legalább gyermekei révén részesülhessen.

Hogy azonban a fogalmazási, számvevőségi, adóhivatali és kezelőtisztviselők gyermekeinek a bírságalapból való ösztöndíjban részesítése magát az alapot meg ne támadja, s a pénzügyőrség gyermekei részére már megállapított jogokat ne csorbítsa, bizonyos korlátozásokat tartanék szükségesnek felállítani, a melyek az alap növekedéséhez képest folytonosan csökkennének.

Változhatatlan feltétel lenne, hogy a bírságalapból évenként csak annyi ösztöndíj adományozható, a mennyit a mindenkori alap tényleges hozadékának megfelelő évi 3 $\frac{1}{2}$ vagy 4 %-os kamata kitesz.

A többi korlátozások pedig, például, hogy a szerzett jog alapján igényjogosultak kielégítése után csak oly tisztviselők gyermekei részesülhetnek ösztöndíjban, kiknek legalább három, vagy két gyermekük van, vagy minden tisztviselőnek csak egy gyermeke részesíthető ösztöndíjban stb., kezdetben a szükséghez képest állíthatnának fel, s az alap növekedéséhez képest a jogok kiterjesztetnének, illetve a korlátok megszüntetnének.

Ily módon ugy maga az alap, mint jótékonyágának hatása folyton gyarapodnék.

Pontos statisztikai adatokat arra nézve, hogy mily korlátok lennének kezdetben felállítandók, két okból nem szolgáltatathatók, és pedig, mert a bírságalap nagyságát és az összes tisztviselők családi viszonyait nem ismerem, de azért álljon itt egy kis statistika.

A zombori igazgatóság kerületében van összesen 181 tisztviselő. Ezek között olyan, kinek legalább 3 iskolaköteles gyermeke van, 12. Tehát az egésznek 6 %-a. Az egész országban

a fogalmazási tisztviselők száma:	1177
„ számvevőségi	1798
az adóhivatali	2004
a kezelő	380
a végrehajtók	208
s így az összes pénzügyi tisztviselők száma	5567,

kiknek javára a bírságalap ösztöndíjjogosultsága megnyílnék. A fenti arányt — a mi az általánosításra tekintettel természetesen nagyon bizonytalan — az egész országra elfogadva, kitűnik, hogy mindössze 344 gyermek javára nyílnék jogosultság az ösztöndíjra, ha egyelőre feltételül köttetnék ki, hogy csak a három iskolaköteles gyermekkel bíró tisztviselőknek gyermekei, s ezeknek is csak egy gyermeke részesülhet ösztöndíjban.

Hogy mekkora jelenleg a jövedéki bírságalap, mennyi kamatot gyümölcsöznek tőkái és mennyivel gyarapszik évenként a befolyt bírságokból, még megközelítőleg sem tudom számokban kifejezni, mert az adatok nem állnak rendelkezésemre. Annyit azonban tudok, hogy a bírságalap jelenleg tekintélyes tőkékkel rendelkezik, s hogy évenként nagyobb összeggel gyarapszik.

Ezelőtt 10 évvel azzal utasította el a minis-
terium kérésünket, hogy azt nem teljesítheti. Meg-
engedem, hogy a birságalap akkor nem volt oly
nagy, hogy az akkor már igényjogosultsággal
bíró gyermekeken kívül az abból kizártak gyer-
mekeinek igényeit is kielégíthette volna; de a
birságalap 10 év óta nagyot nőtt, az igényjogosult
gyermekek száma pedig nem szaporodott any-
nyira, hogy a birságalap megnőtt védőszárnyai
alá az eddig kizártak gyermekei is be ne fér-
hessenek.

Ez okokból Ternovszky barátom felszólalását
a magam részéről is a legmelegebben pártolom
s felszólalása értelmében szerkesztendő kérvény
benyújtásához úgy a magam, mint a zombori
pénzügyigazgatóság kerületében alkalmazott tiszt-
viselők nevében hozzájárulok.

Még a megszerkesztendő kérvény benyújtá-
sáról akarom nézetemet elmondani. Congressust,
értekezletes összejövetelt semmi szín alatt nem
javaslok, mert ez nehezen hozható össze, sok
pénzbe és idővesztésbe kerül s a végén úgy
is csak azt határoznák, a mit az előkészítő-bizottság
előterjesztene.

Nehezen hiszem, hogy Ternovszky javaslata
valahol az országban a fogalmazási, számvévő-
ségi, adóhivatali és kezelőtisztviselőknél ellen-
zésre találna s így a kérvény előterjesztése mód-
jára is könnyen egyetérthetnénk.

Én felhatalmazandónak és felkérendőnek vél-
ném e lapok útján László Pál központi illeték-
kiszabási hivatalfőnök stb. barátunkat, hogy ő a
fővárosban székelő pénzügyi hatóságok főnökeivel
egyetértve, vegye kezébe az ügyet, szerkesztsék
meg mindnyájunk nevében, belátásuk szerint, a
kérvényt és küldöttsegileg terjesztsék be ő excel-
lentiája a miniszerelnök urhoz, hogy a felett, irá-
nyunkban annyiszor tanusított atyai jóindulatával,
bölcs belátása szerint döntsön.

Tisztelt tisztviselő kartársaimat pedig kérem,
sziveskedjenek e tárgyhoz e lapok útján hozzá-
szólni, hogy a kérdés teljesen tisztázva kerüljön
a központi bizottság elé, hogy a kérvény meg-
szerkesztése alkalmával esetleg a mi indokainkat
is tekintetbe vehessék.

László Pál barátom, a ki már többször be-
bizonyította, hogy kartársai jogos kívánságaiért
mindig kész sikraszállni, nem veszi tőlem rossz
néven, hogy hozzáfordultam, mert én ott szoktam
keresni, a hol van, nála pedig van kartársi ba-
rátság, jóindulat, tudás és tettvágy, nekünk pedig
ez kell.

Popp György,
min. tanácsos, m. kir. pénzügyigazgató.

150 millió korona fizetésrendezésre.

Poroszországban nagyjelentőségű reform van
folyamatban. Az ottani kormány ugyanis javas-
latot mutatott be a porosz képviselőházhoz, a mely
szerint nem kevesebbet, mint 126 millió márkát,
vagyis 150 millió koronát kíván fordítani a porosz
állami alkalmazottak illetményeinek a rende-
zésére.

Ebből a 126 millió márkából esik a tiszt-
viselők fizetésének emelésére 60 1/2 millió, 23 millió
a lakásbérek emelésére, 30 millió a néptanítók
fizetésének rendezésére és 12 1/2 millió a lel-
készek jövedelmeinek emelésére.

Ha ehhez hozzáadjuk azokat az apróbb ösz-
szegeket, a melyeket Poroszország az utóbbi
években a tisztviselői illetmények felemelésére
fordított, kitűnik, hogy a mostani javaslattal együtt
a javítás mintegy 186 millió márkát, vagyis kere-
ken 220 millió koronát tesz.

A javaslat indokolása elmondja, hogy miután
az utóbbi két évben az altisztek lakásbére, vala-
mint az alsóbbrendű tisztviselők fizetése emelve,
sőt a tisztviselők és néptanítók nyugdíja is
megjavítva lett, a kormánynak az a szándéka,
hogy a képviselőház óhajához képest a fizetés-
javítást a tisztviselőkar összességére kiterjeszse.
A mostani javaslattal tényleg oly nagy mérvben
szándékolatik keresztülvitetni a fizetések és lakás-
bérek rendezése, a milyenre eddig Porosz-
országban nem volt példa. — Hozzátehetjük:
másutt sem.

A javaslat szerint a javításban, alulról felfelé,
minden állami tisztviselő részesül. A mi a fede-
zetet illeti, erre nézve megjegyzi a törvényjavaslat,
hogy 77 millió rendelkezésre áll. A többit azon-
ban az egyenesadók emeléséből fogják elő-
teremteni.

Kétséget sem szenved, hogy a porosz kor-
mány javaslata minden változtatás nélkül keresztül
fog menni, miáltal oly helyzet áll elő Porosz-
országban, a melyet irigyelhetne Európa bár-
melyik államának tisztviselője. Az is kétségtelen,
hogy ilyen nagymérvű javaslat csak oly államban
lehet törvénynyé, a hol a képviselőház minden
egyed tagja megbecsülni tudja az állami tiszt-
viselők nehéz feladatát és azt az értéket, a melyet
ezen testület az állami életben képvisel.

Nálunk már egy-két millió kiadás után fel-
jajdulnak a képviselőházban. Pedig lám, más
állam sem rendelkezik bőséges pénzforrásokkal
és kész a legvégsőre magát elhatározni, mert
képes az adót is emelni, csakhogy anyagilag füg-
getlenítse a tisztviselőkart.

A bosznia-hercegovinai hivatalos élet.

A bosznia-hercegovinai hivatali életből egy közlemény jelent meg lapunk ezidei 30-ik számában. Ezen közleményünkre a Szarajevóban megjelenő «B. Zeitung» a következő válaszszal felel a lap november 15-iki számában azzal a megjegyzéssel, hogy a választ egy «glühender ungarischer Patriot» (egy tüzes magyar hazafi) írta. Szól pedig ez a válasz szó szerint következőképen:

«Miután az «Állami Tisztviselők Lapja» igen nagy tekintéllyel bíró publicistikai organum, nem hagyhatjuk szó nélkül a megjelent közleményt. Miután én is egy évtizednél tovább állok bosznia-hercegovinai szolgálatban, az itteni viszonyok előttem ismeretesek. Mindenekelőtt az a szomorú tény legyen konstatálva, hogy minden egyes magyarnál, a ki itt vezető-állásban van vagy volt, soha a legkevesebb előzékenységet sem tapasztaltam. (Csak a közös pénzügyminiszter ur ő excellentiája képez kivételt.) Ők osztrákbak az osztrákoknál.

Ha kívánságokkal állottam elő, melyeknek teljesítése a legkisebb nehézséggel sem járt, elutasítottak elvi okokból.

Az osztrákoknál folyton több előzékenységet tapasztaltam, horvát felebbvalóim pedig igazán kedvesen bántak velem. A mi pedig azt az állítást illeti, hogy itt a magyar csak türve van, ez nagy tévedés.

A magyar aristokrata elem elejétől kezdve kedvence volt a boszniai országos kormányzatnak. A tapasztalatok azonban, a melyeket szereztek ezen kedvenceikkal, nem tartoznak a boszniai kormányzat történetének híres lapjaira. Dacára a kedvezéseknek, melyekben ezen elem részesült, egy osztráknak vagy horvátnak sem jutott eszébe azt állítani, hogy ők mellőzve lettek a magyarokkal szemben, habár itt ezen állítás igazán több alappal bírna.

Tény az, hogy a boszniai tisztviselők sorsa nem irigylésre méltó. De nem azért, mert itt valaki az ő nemzetisége miatt szenvedne, hanem azért, mert a boszniai tisztviselő oly lakosság között kénytelen élni, a mely az ő működése iránt nem bír érzékkel. Ettől eltekintve, az előléptetési viszonyok itt oly szomorúak, mint a kontinens egy államában sem. Ez az igazi oka annak, hogy Magyarország oly kevés százalékkal van képviselve a tisztviselőségben.

Hogy 12 éven át egy jogvégzett egy rangosztályban maradjon, emiatt a hazát nem kell elhagynia senkinek. De nem igaz az, a mit az említett lap itteni tudósítója állított, hogy ezen szomorú előmeneteli viszonyokat csak a magyar érzi. Az összes boszniai tisztviselők, nemzetiségükre való tekintet nélkül, érzik ezt egyformán, egy-két protekciós-gyereket kivéve, a milyeneket mindenütt lehet találni. Sőt tény az, hogy éppen Magyarországon, a mostani nemzeti kormány, alatt jobban grassál a protekció, mint minden más szabadelvű kormány alatt. Elhallgatja továbbá nevezett lap tudósítója, hogy tisztviselők, ha 40 szolgálati évüket elérték, sehol Európában nem szolgálnak tovább. Csak mi képezünk itt is kivételt. (Megnyugtathatjuk szarajevói kollegánkat, hogy nálunk is ugyanezek a viszonyok állanak fenn. Szerk.) Ez is egy boszniai jelenség.

Az az állítás sem való, hogy a boszniai tisztviselők jobban vannak díjazva, mint a magyarok. A papiron igen, de tényleg nem. Budapesten 50 %-kal olcsóbban lehet megélni, mint Szarajevóban. *Egy magyar demokrata.*

*

Eddig szarajevói laptársunk válasza. Igazán zavarban vagyunk, hogy egy «tüzesvérű magyar hazafi» nyilvánosan, de persze nevének és kilétének elhallgatásával, azt hirdeti,

hogy «bei allen jenen Ungarn, die hierzulande in leitender Stellung gewesen oder noch sind,» a legkevesebb előzékenységet sem tapasztalta. Hogy ezek osztrákbak az osztrákoknál. Az osztrák és horvát felebbvalók kitünők emberek, stb.

A mi közleményünket «*allgemein gehaltenen Anschuldigungen*»-nek nevezi. Hát kérdezzük szarajevói laptársunkat, hogy a magyar tisztviselőre vonatkozólag lenyomatott véleményében miért nem áll elő pozitív adatokkal? miért szól általánosságban? A nyert válaszból csak azt az újabb tapasztalatot szűrhetjük le, hogy mégis van ott ok a panaszra — a magyarnak. Szinte megborzadva olvassuk és látjuk, hogy egy magyar ember annyira elfeledkezik magáról, hogy magyar véreit megvádolja a nyilvánosság előtt és azokat olyan színben tünteti fel, mintha megférhetlenek, használhatatlanok volnának. És még különbséget sem tesz, hanem általánosít. Csak a közös miniszter az egyetlen, a ki előtt kalapot emel. (Hát Feichtinger Elek dr., a ki magyar és az ottani pénzügyi osztály vezetője, ez is megosztrákosodott?)

Ne mondja laptársunk, hogy mi nem rokonszenvezzünk ottani kollégáink sorsával. De ha sok ilyen irányú cikk lát napvilágot, bizony-bizony gondolkodóba esünk; vajjon nem-e azt akarta válaszával dokumentálni, hogy ebben az egész vitában — nekünk volt igazunk.

A m. kir. pénzügyminiszterium személyzete negyven évvel ezelőtt.

Alkotmányunk helyreállta évében, vagyis 1867-ben szervezték a magyar pénzügyminiszteriumot. 1868 elején a személyzeti beosztás a következő volt: *Államtitkári teendőkkel megbízva*: Gräzenstein Gusztáv osztályfőnök. *Elnöki osztály*: osztálytanácsos: Madarassy Pál; fogalmazók: Tarkovics József, Lasz Ferencz, Halász Imre, Beretvás Endre, gróf Csáky Gyula; tiszteletbeli segédfogalmazó: Pázmándy Dénes.

I. pénzügyi osztály: osztályfőnök: Weninger Vince miniszteri tanácsos (a ki később a hitelbankhoz ment). *I. ügyosztály*: osztálytanácsos: Herian Károly; titkár: Redlich Ferenc. *II. ügyosztály*: osztálytanácsos: Perczel Sándor; titkár: Köffinger Frigyes, később államtitkár; fogalmazó: Zimányi Károly; szolgálatra beosztva: Bogár Ferenc levélt. lajstromozó, Feichtinger Albin gyakornok. *III. ügyosztály*: osztálytanácsos: Lindmayer Máté; titkár: Schusztér János, Nagy Béla; fogalmazó: Nagy Ferenc, Szánthó János; tiszteletbeli fogalmazó-segéddek: Faragó Ferenc, Jankovits János, a mostani miniszteri tanácsos; szolgálatra beosztva: Gombos Gyula fogalmazó-gyakornok. *IV. ügyosztály*: titkár: Rohrmüller János; fogalmazó: Vay Péter; tiszteletbeli segédfogalmazó: Csák György, most nyug. pénzügyigazgató; szolgálatra beosztva: Udvardy Flóris számtiszt, Ráth Fülöp számtiszt. *V. ügyosztály*: osztálytanácsos: Czillich Sándor; titkár: Just János; fogalmazó: Alkér Ernő; tiszteletbeli segédfogalmazó: Urbán Géza, Császár Titus; szolgálatra beosztva: Denk Oszkár p. ü. biztos, Benza József levéltári tiszt.

II. Az egyenes adók osztálya: helyettes osztályfőnök: Leeb Péter miniszteri tanácsos. *VI. ügyosztály*: osztálytanácsos: André Lajos; titkár: Gombos Gusztáv; fogalmazó: Czizik Károly; tiszteletbeli fogalmazó: Máriássy Sándor; szolgálatra beosztva: Aigner Károly sorozati titkár, Patachich József pénzügyi fogalmazó; *VII. ügyosztály*: osztálytanácsos: Motusz Alajos; titkár: Somossy Lajos; fogalmazó: Hengelmüller László jogtudor; tisztelet-

beli segédfogalmazó: Deil Jenő, Péchy Antal; szolgálatra beosztva: Huber Károly pénzügyi tanácsos. *VIII. ügyosztály*: titkár: Schwarzer József; fogalmazó: Bilik Rudolf, Bitszansky Arnold; tiszteletbeli segédfogalmazó: Kondi János, Barlay Sándor; szolgálatra beosztva: Urally Ágoston pénzügyi titkár. *IX. ügyosztály*: osztálytanácsos: Rácz Ede; titkár: Desseffy Lajos; tiszteletbeli segédfogalmazó: Csernyus Gyula; szolgálatra beosztva: Götinger Domokos pénzügyi tanácsos, Raubal Károly pénzügyi titkár. *VIII. ügyosztály*: felmérési igazgató: Varanó Fülöp; titkár: Trzinszky Gyula; felmérési aligazgató: Mersich András; mérnök: Hedrich János; segédmérnök: Hubner Ferenc, Jermendy Károly; számjárulnok: Miltsók László.

III. Az illetékek és közvetett adók osztálya: osztályfőnök: Fluck János ministeri tanácsos. *XI. ügyosztály*: osztálytanácsos: Andreánszky Alajos; titkár Kanay József, Kanócz László; fogalmazó: Fináczy Gyula, Balázsovits Gyula, tiszteletbeli segédfogalmazó: Pázmándy Dénes; szolgálatra beosztva: Somogyi Gyula fogalmazó-gyakornok. *XII. ügyosztály*: osztálytanácsos: Kaim Kamill; titkár: Fritz Károly; fogalmazó: Trettina János, Geller Nándor; tiszteletbeli fogalmazó: Borosnyay Oszkár, most nyug. ministeri tanácsos; szolgálatra beosztva: Krausz Béla p. ü. biztos, Jóska Izidor fog. díjnok. *XIII. ügyosztály*: osztálytanácsos: Szepessy Mihály; titkár: báró Salamon Jenő, a ki mint nyug. min. tanácsos halt meg; fogalmazó: Höberth Béla; tiszteletbeli segédfogalmazó: Barlay Imre, Kéry Gyula; szolgálatra beosztva: Jóna pénzügyi tanácsos. *XIV. ügyosztály*: titkár: Habinay Ágoston; fogalmazó: Pfriem László; tiszteletbeli segédfogalmazó: Müller Emil; szolgálatra beosztva: Perlep Aurél fog., dohánygyári igazgató, Thier József pénzügyi fogalmazó. *XV. ügyosztály*: Desseffy László pénzügyi tanácsos; fogalmazó: Trettina Lajos; tiszteletbeli segédfogalmazó Láng Ferenc; szolgálatra beosztva: Hlatky Márton fogalmazó gyakornok.

IV. Az állambirtok osztálya: helyettes osztályfőnök: báró Splényi Béla osztálytanácsos. *XVI. ügyosztály*: titkár: Péchy Antal, Schwarz Henrik; fogalmazó: Petrovay Bogdán tiszteletbeli segédfogalmazó; Fay Béla; szolgálatra beosztva: Hudoba Gusztáv számtiszt; Winkler Rezső bányagyakornok. *XVII. ügyosztály*: osztálytanácsos: Rözner Jenő; titkár Gyujtó Lajos; fogalmazó: Barsy Adolf; szolgálatra beosztva: Farkas Ferenc id. nyug. p. ü. biztos; Reimert Gyula segédtiszt; Angyal József bányagyakornok, Szigethy Béla fogalmazó gyakornok. *XVIII. ügyosztály*: titkár: Gombossy János, Belházy János; fogalmazó: Várady Lajos; tiszteletbeli segédfogalmazó: Ragályi Kálmán; szolgálatra beosztva: Ditrich Márton pénzügyi fogalmazó. *XIX. ügyosztály*: osztálytanácsos: Buday Sándor; titkár Maltsek Gusztáv; fogalmazó: Tabódy József; tiszteletbeli segédfogalmazó: Bartók Imre, Kovács Béla; szolgálatra beosztva: Borszék Antal pénzügyi fogalmazó. *XX. ügyosztály*: osztálytanácsos: Diwald Adolf; fogalmazó: Scholcz Rezső; szolgálatra beosztva: Rose Henrik pénzügyi tanácsos, Blondius Károly pénzügyi titkár, Brenner Miklós pénzügyi fogalmazó, Teutschl Mihály fogalmazó gyakornok, Tothi Szabó Sándor fog. gyakornok, Kugler Lajos erdészgyakornok. *XXI. ügyosztály*: osztálytanácsos: Weltstein József; titkár Molnár Gusztáv, Márkus Károly; fogalmazó: Zarka Miklós; tiszteletbeli segédfogalmazó: Hazay Gyula; szolgálatra beosztva: Jankovich Dénes fog. díjnok. *XXII. ügyosztály*: osztálytanácsos: Peterdy Gábor; titkár: Freyseisen Ádám; szolgálatra beosztva: Hrobonyi János nyug. tör. sz. ülnök, Herding Rezső fogalmazó-gyakornok, Hammer Károly fog. díjnok.

Egyesületi élet.

× *Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének* igazgató-választmánya f. évi december hó 1-én, délután 6 órakor ülést tart.

× *Országos Egyesületünk győri köre* e napokban ülést tartott *Ember János* elnökle alatt, melynek lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk: A legnehezebben megoldható kormányzati feladatok egyikének tartják az államtisztviselő hitelviszonyainak rendezését. Huzódik ez a kérdés esztendő óta, de államférfiaink még nem találták meg a segítés módját. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, programjához hiven, állandóan felszínen tartja az ügyet, mert bizony szomorú állapot, hogy a míg az állam pénztári fölöslegeit 2—3 %-os kamatozás mellett helyezi el a nagy bankokban, addig ezek vagy az ezekből kiszármazó pénzügyintézetek az uszarakamatokat megközelítő, avagy mindenféle jogcimmal leplezett horribilis kamatozás mellett sanyargatják a megszorult tisztviselőket. Hány esdeklő szózat hangzott föl a kormányhoz a bankok áldozatai köréből, hiába! Azaz, hogy nem egészen. A vármegyei tisztviselők hitelügyeinek rendezését állami támogatás mellett már megkezdték. A végrehajtási novella tárgyalása idejében, a nyár folyamán volt alkalma az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete Győri Köre választmányának e kérdéssel foglalkozni. Megkereste a központot, hogy a kormánytól hitelintézet szervezése érdekében tegye meg az alkalmas lépéseket. Minthogy — bár köztudomású, hogy a kérdés a ministeriumban tanulmányozás alatt áll — ez ideig egyéb eredmény a vármegyeiek ügyének fölkarolásánál nem mutatkozik, a választmány szükségesnek tartotta a kérdés újabb megbolygatásával foglalkozni. Győri Körünk választmánya *Ember János* tanfelügyelő elnökle alatt tartott ülésén *Zádor Mór* pénzügyi titkár szólalt föl ez irányban. Ösmertette a helyzetet és bemutatta ezzel szemben az osztrák állam által szubvencióval támogatott Erste österreichische Beamtenkreditanstalt prospektusát, a mely élesen rávilágít arra a különbségre, a mely az osztrák és a magyar állami tisztviselők hitelviszonyai közt van. Indítványozza ezeknél fogva, hogy a győri kör intézzen emlékiratot a kormányhoz és a képviselőházba oly értelemben, mikép a kormány az állami tisztviselők részére hitelintézetet alapítson, vagy a hitelviszonyokat legalább oly mértékben enyhítse, a mint legutóbb a vármegyeiekét. A választmány beható megbeszélés után abban állapodott meg, hogy a nyáron kelt előterjesztését — arra hivatkozással is, hogy az állami tisztviselők javadalmazásának rendezése befejezettnek lévén tekinthető, s most már csupán terheik százalékos könnyebbitéséről lehet szó — megismételi és a központot erélyes eljárásra kéri fel. Az új beadványt az elnök — legközelebb — a központi igazgató-választmányban fogja előterjeszteni. A választmány ez ülésében foglalkozott *Milcsevics János* köri főtitkárnak körhelyiség szerzésére vonatkozó indítványával is. Hosszabb megbeszélés után abban állapodott meg, hogy a kortagok ideiglenes találkozó helyéül a Kisfaludy-kávéház üvegtermét megszerzi, a hol a tagok minden hétfőn és csütörtökön délután 5 órától kezdve megjelenhetnek. Ez irányban *Friedrich Márkus* kávéháztulajdonossal meg is történt a megegyezés.

× *Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének kassai köre* a megalakulás céljából f. évi december hó 6-án délután 3 órakor Kassán a vármegyház dísztermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a jelentkezett tagokat tisztelettel meghívja az előkészítő-bizottság nevében: Kassa,

1908 november 21. *Bassó Bertalan*, pénzügyi tanácsos, elnök. Dr. Pap Illés, állami főreáliskolai tanár, titkár.

× *A köztisztviselők nyugdíjpótló és segélyező egyesületének* igazgatósága *Szukováthy István* állami számvevőszéki tanácsos elnöklete alatt folyó évi november hó 19-én ülést tartott, melyen az intéző-bizottság jelentéseinek, illetőleg a folyó ügyek tárgyalásán kívül napirendre került a m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak azon humánus intézkedése is, melylyel a tiszai állami kotrások vezetőségének, továbbá az aradi, gyulai és szatmári folyamammérnöki hivatalok kezelésében levő gőzhajókon, kotrókon és az említett kotrásvezetőség tápéi műhelyében alkalmazott és nyugdíjigényvel nem bíró havidíjasok beléphetését elősegítette. Az igazgatóság ezen körülbelől 120 egyén felvétele mellett örömmel constatálta, hogy az egyesület jótékony hivatása a földmívelésügyi kormány részéről állandóan méltánylásra talál s ezen intézkedés újabb bizonyítéka az egyesület komoly rendeltetése iránt tanusított általános rokonszenvek.

Apróságok.

Békésmegye néhai főügyészét, Oláh Györgyöt, betegeskedése idején egy gyulai ügyvéd helyettesítette; az ügyvédnek azonban csak az első napokban «smakkolt» az «új hivatal», utóbb már be se járt a főügyészi irodába. Dr. Fábry Sándor akkori alispán azonban hajduját el-elküldte utána az ügyvédi irodába, hogy magához kérésse egyik-másik fontosabb ügy megtanácskozására. Ezeket a megkereséseket aztán úgy játszotta ki az ügyvéd, hogy két portorikót nyomott a hajdu markába és így szólt:

— Mondja meg az alispán urnak, hogy nem talált itthon.

A hajdu szenvedélyes dohányos lévén, mindannyiszor «megértette» az ügyvédet.

Sőt, hogy mennyire szenvedélyes volt, azt csak utóbb tudta meg az ügyvéd ur.

Helyettes-hivataloskodása utolsó napjaiban ugyanis megint csak beállit a hajdu. Az ügyvéd, gondolván, jó lesz az utolsó napokban megint szorgalmasnak látszani, kapta kalapját, botját és a rendes szokástól eltérően azt mondta a hajdunak:

— Menjünk!

Ment is az ügyvéd, a hajdu meg utána. Alig haladtak azonban husz lépést, megszólal a hajdu félénk, szorongó hangon:

— Tekintetes ur, instálom, engedelmet kérek, nem hivatja az alispán ur.

Megfordul erre az ügyvéd és rámondul a hajdura:

— Hát akkor mi a fenének jött értem?

— Hát, kérem, csak két szívert szerettem vóna.

*

Egy ur jelentkezik a postahivatalban ajánlott levele átvétele céljából. A mikor a postatisztviselő fölhevta, hogy személyazonosságát szabály szerint okmányokkal igazolja, imígy fortyant föl méltatlankodva:

— Hogy én magamat igazoljam! De hisz engem fél Budapest ismer!

— Nagyon sajnálom, — felelt a kötelességtudó tisztviselő — de én Budapest ama másik feléhez tartozom, a ki uraságotat nem ismeri.

*

Nagy Napoleon ministerei előterjesztéseiket a papíros bal hasábjára írták, a jobb hasábra pedig a császár írta határozatát.

A francia tengerészeti ministerium levéltárában érdekes iratot találtak. A bal hasábon e sorok olvashatók:

«A tengerészeti minister indítványozza, hogy egy tengerészeti gyakornok kinevezése semmisítették meg. Az előterjesztést indokolja, hogy a hivatalnok atyja roszhirű ember volt és egyik rokona büntetést szenvedett el.

Napoleon így határozott: «Visszautasították. Az illető egmarad a hivatalában. A hibák személyhez kötöttek.»

VEGYES.

* **Tisztviselők gyermekeinek ösztöndíja.** Az a cikk, mely *Ternovszky Alajos* kir. tanácsos, szegedi pénzügyigazgató tollából, a jövedéki bírságalap jövedelmeiből, a pénzügyi tisztviselők gyermekeinek adandó ösztöndíj kérdésében lapunk legutóbbi számában megjelent, visszaidézi lelkünkbe azt a nagyarányu mozgalmat, melyet lapunk 1897—98-ban ugyanebben a kérdésben megindított. Magát az eszmét először *Popp György* miniszteri tanácsos, akkor nyiregyháza, most zombori igazgató vetette fel lapunk 1897. évi 33-ik, később pedig 1898. évi 4-ik számában. Részt vett ebben a mozgalomban *Benedek Sándor* (1898. évi 2-ik szám), *László Pál* kir. tanácsos pénzügyigazgató, néhai *Turóczy Adolf* fővámigazgató és *Plossek Ferenc* nyug. miniszteri tanácsos, akkor székesfehérvári pénzügyigazgató. A mozgalomnak az volt az eredménye, hogy mintegy 1500 pénzügyi tisztviselő által aláírt, *Popp György* által megfogalmazott kérvényt nyújtottunk át küldöttségileg a pénzügyminiszternek és pedig 1898. évi június 17-én, a melyben kértük, hogy gyermeknevelési alapot létesítsen a jövedéki bírság jövedelmeiből. A küldöttséget néhai *Turóczy Adolf* és *László Pál* vezették. És mire egyikünk sem volt elkészülve: a pénzügyminiszter nem teljesítette a kérelmet.

«A magyar állami tisztviselő és a tisztviselői mozgalmak története, 1867-től 1908 végeig.» E címen lapunk szerkesztője érdekes és tanulságos munkát írt, melyre vonatkozólag a *megrendelésre* való felhívás lapunk mai számához van csatolva. Ajánljuk azt olvasóink figyelmébe, a hatóságok és hivatalok vezetőit pedig arra kérjük, miként a felhívást a *hivatalban köröztetni sziveskedjenek*. Reméljük, *nem lesz e hazában állami tisztviselő*, a ki ezt a munkát meg ne rendelje és nem lesz tisztviselő-egyesület, kör vagy szövetkezet, a mely anyagi hozzájárulásával lehetővé ne tenné a könyv megjelenését.

* **A szabadságolások** az állami administratio nem egy szakmakörében már szabályozva vannak. Így legutóbb a munkásbiztosító hivatal tisztviselőinek pragmatikájában lett ez a kérdés méltányosan rendezve, de rendezte azt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a posta-távirda tisztviselőkre nézve is. *Vámos Adolf* m. kir. adótitst egy hozzánk intézett levelében felveti a kérdést: miért nincs a szabadságolások kérdése maig sem rendezve az adóhivatali tisztviselőkre nézve? és valljuk be, hogy kérdése nagyon is indokolt. Vannak adóhivatalok, a hol a kisebb fizetésű tisztviselők évek során nem kapnak szabadságot, vagyha orvosi bizonyítvány alapján kérnek is, a kért szabadságnak mindig csak egy kis részét kapják. Azt mondja *Vámos Adolf*, hogy kimondani kellene, hogy minden adóhivatali tisztviselő, a kinek 10 évi szolgálati ideje van, évente 4 heti szabadságra tarthat igényt. A szabadságolások egyöntetű megállapítását az «Állami Tisztviselők Országos Egyesületének» kellene sürgetni a kormánynál.

* **A statusrendezésre vonatkozólag** a miniszterelnök által tett nyilatkozat még mindig nyugtalanítja a kedélyeket. Már közöltünk ez irányban felszólalásokat. Ujabban *Ferber Nándor* pénzügyi számtanácsos, lapunk régi munkatársa fejt ki nézeteit egy hozzánk intézett levélben, a melyben a következőket írja: «A számvevőségi tisztviselők mindég külön statust fognak képezni, mert nekik az 1883: I. t.-c. 17. §-a szerint más kvalifikációjuk is van, mint az adóhivataliaknak. Tudvalevőleg államszámviteltani vizsgát is tesznek. A pénzügyminiszter ur nyilatkozata szerint *csak egyenlő* elméleti képzettséggel bíró tisztviselők statusa egyesíthető; ha tehát az 1883: I. t.-c. 18. §-a szerinti képzettséggel bíró tisztviselők egy statusba egyesíttetnek, akkor együvé kerülhetnek az állampénztárak, az adóhiva-

talok, a határvám-hivatalok és az állami végrehajtók. Már külön statusba kerülnek ismét a sóhivatalok, a fogyasztási adóhivatalok stb., mivel ezekre kisebb elméleti képzettség van előírva... Nézetem szerint a miniszterelnök urnak e lapok 31-ik számában közzétett nyilatkozata helyesen csak úgy értelmezhető, hogy az 1909. évi költségvetésben felvett magasabb állások azon címnél lesznek betöltve, melynél előirányozva vannak és csak a később előforduló *üresedések* fognak rangsor szerint betöltetni. Mert igazán nem tartanám sem méltányosnak, sem igazságosnak, hogy a statusrendezésből épen azoknak nem volna haszna, a kiknek előléptetési viszonyait a törvény javítani akarja... Eddig Ferber Nándor barátunk levele, a melyre csak egy a megjegyzésünk. Érdemben és az igazság meg a méltányosság szempontjából az ő fejtegetései a helyesek. De a *gyakorlat* azt fogja bebizonyítani, hogy a miniszterelnök jobbra nézett és balra ütött. Bizony nekünk lesz igazunk.

* **A jogvégzett pénzügyi tisztviselők küldöttségének** annak idején azt ígérte a kormányelnök, hogy az 1909. évi költségvetésben oly vidéki pénzügyi tisztviselők részére jogi pótlékot fog felvenni, a kik a számvevőségeknél, vagy az adóhivataloknál tesznek szolgálatot. Sajnos, e tekintetben mi sem történt, mert csak a központiak, vagyis a miniszteriumba beosztott ilyenmü tisztviselők részére van ezuttal is a régi összeg előirányozva. Egy vidéki pénzügyi számellenőr most újból szóvá teszi ezt a kérdést és kéri a pénzügyminiszterium számvevőségi igazgatóját, miként ezen a bajon, ha már másként nem lehet, legalább az 1910. évi költségvetésben segítsen.

* **Az adóhivatali segéd.** Az a mozgalom, melyet lapunkban Kemény József győri és Magyar Miklós debreczeni m. kir. adóhivatali segédek a *segédi cím* megváltoztatása iránt indítottak, széles e hazában minden adóhivatalnál örömmel lett fogadva. A felszólításnak az lett az eredménye, hogy maig már igen sok helyről érkeztek nyilatkozatok, a melyek szerint a segédi cím megváltoztatását kérelmezni kell. Hozzájárultak a beérkezés sorrendjében: *Esztergomból:* Kottler László és Wanger Ferenc. *Székesfehérvárról:* Taraszovits László, Turiák József, Pintér Gyula és Královits Imre; *Pozsonyból:* Ribárik János, Graf Kálmán, Palkovics János, Papanek Sándor; *Nyitráról:* Ammer József, Mlakker Endre, Szirmai György és Krajcsovits Gyula; *Ipolyságról:* Szmolenszky Vilmos; *Pancsováról:* Dragicsevic Lázár; *Zombolyáról:* Jámbor László és Kolbusz Márton; *Brassóból:* Zayzon Zoltán, Száva Dávid, Sebesi Izso és Simon Gábor; *Sepsiszentgyörgyről:* Nagy Elek, Zsigmond Imre, Beke Árpád; *Nagykárolyból:* Mikcsa János, Papp Emil és Oláh József; *Ungvárról:* Lacsny Lajos és Péntek Gyula; *Szentesről:* Domokos Elek, Usztriczky Ferenc és Tóth Lajos Viktor; *Bonyhádról:* Szondy Mátyás; *Lőcséről:* Petrilla István; *Törökbecséről:* K. Kemény Geyza; *Beszterczéről:* Jenei Ferenc és Peltsárszky Rezső; *Munkácsról:* Széplak János; *Aranyosmarótról:* Demitrovits Ferenc; *Kassáról:* Magyar János, Hanusovszky Ferenc, Péchy Kálmán, Komlóssy Gyula és Schmotzer Ferenc; *Pécsről:* Schaumann Emil, Mecz Géza, Rónaky Jenő és Stefán Péter; *Csáktornyáról:* Horváth Antal; *Zilahról:* Lugossy György és Weinberger József; *Győről:* Fejes József. Ezekon kívül számos adótiszt üdvözölte örömmel a mozgalmat.

* **Szolgálati jubileum.** Tinódi Varga Sándor statisztikai tanácsos, az egyetlen ilyen rangu állami tisztviselő, most töltötte be szolgálatának negyvenedik évét. A központi statisztikai hivatal tisztviselőikara, élén dr. Vargha

Gyula ministeri tanácsos, igazgatóval, bensőséges ünnepelésben részesítette ez alkalomból a jubilánst. A hivatal tanácskozó termében összegyűlt tisztviselők nevében előbb Vargha Gyula köszöntötte fel az ünnepeltet s átnyújtott neki egy diszes albumot, melybe az összes statisztikai tisztviselők beírták nevüket, azután Kallós József statisztikai főtitst szólt, mire a jubiláns meghatottan néhány szóval megköszönte kartársainak impozánsan megnyilatkozó szeretetét. Az öreg ur, a ki ezt a ritka évfordulót friss egészségben érte meg, továbbra is megmarad hivatalában, melynek a kezelőtiszt szakon első tisztviselője.

* **A tisztviselői hitelkérdés** rendezése foglalkoztatta most már másodizben Országos Egyesületünk győri körét és mint halljuk, szóvá akarják és fogják azt tenni a központnak december 1-én tartandó igazgató-választmányi ülésén is. Mi azt az ideges nyughatatlanságot, a melylyel a tisztviselői körök ezt a kérdést már oly hosszú idő óta kezelik, teljesen értjük és indokoltnak látjuk a tisztviselői körök és egyesületek állásfoglalását. Mert mint sok másban, itt is az történt, hogy magát a kérdést az *állami* tisztviselők hozták napirendre, rendezve pedig az elsősorban a *vármegyei* tisztviselőkre nézve lett. Szakasztott olyan ez az eljárás, mint az utolsó fizetésemelés, a melynek során a legtöbb alispán bejutott a VI-ik fizetési osztályba, míg velük szemben maig is ott rekedt a VII-ben a pénzügyigazgatók legnagyobb része. Pedig a fizetésrendezési mozgalmat is az — *államiak indították és kezdeményezték.* Hogy ez a tulon-tul való kedvezés miért van: erre nem tudunk válaszolni, de azt hisszük, közülünk senki. A mi már most győri kartársaink határozatát illeti, e tekintetben igazán kellene valamit tenni. Csak az most a kérdés: melyik mód és ut a legcélszerűbb? E tekintetben pedig alig lehet kétség azon körökben, a melyekben a tisztviselői előleg-társulatok működésére nézve tájékozva vannak. Ma tulajdonképen négy olyan tisztviselői hitelintézet áll fenn, a mely a tisztviselők hitelviszonyainak rendezése körül tapintatos gonddal jár el. Ezek: az *Első Magyar Általános Tisztviselő-Egylet* (a melynek elavult alapszabályait meg kell változtatni, ha azt akarjuk, hogy működése valósággal áldásthózó legyen), a második az *Osztrák-Magyar Tisztviselő-Egylet bánya- és erdészeti tiszti takaré- és előleg-társulata*, a mely tudvalevőleg ma a *legtöbb tőkét forgató*, humanusan eljáró egylet, a melynek hervadhatlan érdemei vannak a tisztviselői hitelügyek rendezése körül; továbbá ott van az *Osztrák-Magyar Tisztviselő-Egylet pesti takaré- és előleg-társulata*, valamint az *Országos Tisztviselőbank Részvénytársaság*, mely utóbbi kettő szintén nagy tevékenységet fejt ki alapszabályszerű feladata megoldásában. Nos, adjon a magyar kormány ennek a négy egyletnek egyelőre legalább 3—5 millió koronát és pedig 2—2 millió koronát az első kettőnek, a többit az utóbbiaknak. De kösse ki, hogy ezt az összeget csak 5 1/2 %-ra lehet kiadni. Ha ezt megcselekszi a kormány, a kérdés legkényesebb része egyelőre és átmenetileg meg van oldva. És jöhetne aztán az a kérdés is: nem lehetne-e ezen *négy egyesületet valahogy egy kalap alá hozni*, hogy így egy nagy és hatalmas pénzügyintézet alakulhasson, a mely aztán kétszeres erővel tudná működését tovább folytatni. Sőt szívesen fogadnók az *Osztrák-Magyar Tisztviselő-Egylet* támogatását is, mert végre is, ha ipart teremtünk idegen pénzzel és ezt nem tiltja a hazafiság, mi kifogás lehetne az ellen, hogy egy osztrák-magyar intézet rendelkezésünkre bocsássa az ő pénzfeleslegeit, feltéve, hogy *olcsó* kamatra. Ez a mi nézetünk ebben a kérdésben. És azt hisszük, nem állunk

azzal magunkra. A fődolog, hogy ebben a kérdésben félre tegyünk mindennemű érzékenykedést. Ez tisztán és kizárólag pénzügyi kérdés. A honnan kapjuk az olcsó pénzt, onnan vesszük. Azt meg ne állítsa senki, hogy az Osztrák-Magyar Tisztviselő-Egylet nem tett a magyar tisztviselői érdekekért semmit. Igenis tett. És tesz ma is. Ha pedig látni fogja, hogy a tisztviselői közvélemény is elismeri az ő működésének nagy fontosságát, bizonyára sietni fog velünk szemben az eddigénél még nagyobb előzékenységet tanusítani. A magyar tagcsoportok egyébként teljesen autonom testületek. Magyar tisztviselők állanak az élükön, a kik ugyancsak tiltakoznának az ellen, ha működésüket bárki is megkritizálná — hazafisági szempontból.

* **A m. kir. adóhivatali tisztviselők** statusrendezését hozza újból szóba *Keselyák Mihály* m. kir. adótiszt, egy, lapunk szerkesztőségéhez intézett levelében. Szerinte «kétségtelen, hogy a jelenlegi kormány a tisztviselők anyagi helyzetének javítására jelentékeny összeget fordított. Csak az a baj, hogy azt nem egyformán osztotta fel az egyes kategoriák között. Az egyiknek teljesen kielégítette a kívánságait, a másiknak alig juttatott valamit. Most pedig egyszerre előállanak azzal, hogy az ország bevételi forrásai ki vannak merítve. De hát a rendelkezésre állott összeget miért nem osztották fel *arányosan* az összes szakmák tisztviselői között? A katonatisztek fizetését már másodízben emelték azóta, a mióta a polgári tisztviselők csak a pótlékok korszakát élik, a statusrendezés pedig az adóhivataliakra nézve csak ígéret maradt. Pedig a mi helyzetünk valamennyinél mostohább. Majdnem minden más kategoriában van mellékjövedelem, csupán mi nélkülölzük ezt, sőt a szokásos évi jutalmazásban is alig s ha igen, akkor is csak kis mértékben részesülünk. Sorsunkon ma már csak úgy segíthetünk, ha a testület összes tagjai egy táborba egyesülnek, még pedig az «Állami Tisztviselők Országos Egyesülete» védőszárnyai és nemesszivű, fáradhatlan elnökének vezetése alatt. Dönteni kell a felett, hogy ki képviseljen bennünket. Tudom, hogy vannak a testületben még számosan, a kik haboznak, gondolkoznak, hogy tulajdonképpen melyik lenne a célravezetőbb út. De közös érdekről lévén szó, nem lehet e jobb sorsot érdemlő testületnek egy tagja sem, a ki a célravezetőbb utat ne választaná még esetleg meggyőződése ellenére is.»

* **Csathó Ferenc** a budapesti m. kir. ítélőtábla elnöke a titkos tanácsosi méltóságot kapta. A bírói kar s általában a jogászvilág osztatlan örömmel fogadja a kitüntetését, melyre ez a kiváló férfi igaz érdemeivel sokszorosan rászolgált. *Csathó Ferenc* 1845-ben született Nagyváradon. A bíróságok szervezésekor a nagyváradi törvényszék albirájává, majd törvényszéki birájává nevezték ki. Tíz évvel később, 1881-ben a budapesti ítélőtáblához rendelték be s 1884-ben kinevezték táblai bírónak. A táblák decentralizációja alkalmával a debreczeni táblán tanácselnök, 1896-ban a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke, három évvel később pedig a szegedi ítélőtábla elnöke lett. A Curiához 1901-ben nevezték ki tanácselnökké s három évvel később az ítélőtábla elnöke lett. Ekkor nyerte el állásánál fogva a főrendiházi tagságot.

* **A pénzügyigazgatás köréből.** A trencsényi m. kir. pénzügyigazgatóság fogalmazási tisztviselői, valamint a számvevőség és az adóhivatal tisztikara, f. hó 21-én kedélyes összejövetelt rendezett. Ez alkalommal *Kovalszky Kálmán* pénzügyi tanácsos tolmácsolta azt a ragaszkodó szeretetet, melylyel a tisztikar az ő főnöke: *Sztanek Lajos* pénzügyigazgató iránt viseltetik. Sztanek az ő válaszában kijelentette, hogy mindenkor szívesen azonosítja magát tisztviselőtársaival, a kikkel a kartársi jó viszonyt fentar-

tani és ápolni kívánja. De szüksége is van a tisztviselőkar-nak az összetartásra. *Tóth Bálint* pénzügyi fogalmazó szólalt még fel, aztán késő este szétszlott a társaság. — *Oltványi Ferenc* pénzügyi tanácsos, dévai pénzügyigazgató-helyettes tiszteletére, áthelyeztetése, vagyis Déváról való távozása alkalmából a pénzügyi tisztviselők bucsuvacsorát rendeztek. Az első szónok *Andersen László* pénzügyigazgató, hunyadmegyei körünk elnöke volt, a ki melegen bucsuzott el eddigi helyettesétől. — Megható ünnepségnek volt színhelye a gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság. Volt főnöke, *Csák György* kir. tanácsos ellátogatott Gyulára. Ezt az alkalmat megragadva a tisztikar, a szerény modoránál fogva minden ünnepeltetést kerülő Csákot meglepetésben részesítette. E hó 24-én, midőn Csák utódját Roedigert a hivatalban meglátogatta, a tisztikar az igazgatósági tanács-teremben összegyűlt, hova a két igazgatót átkérlette. A vármegye pénzügyi tisztviselői nevében *Gryneusz György* igazgató-helyettes mondott nagyon szép bucsuztatót s felajánlotta a tisztikar részéről emlékül egy szép magyar stílusban készült ezüst boros készletet, melynek tálcáján az emléksorok vannak bevésve. Gryneusz beszéde szó szerint így hangzik: Nagyságos uram! Volt tisztikarod vesz körül. Az a tisztikar, a mely tanuja volt 15 évi itteni sikerdus működésednek; az a tisztikar, a mely tágabb értelemben vett családod volt, a mely családban te voltál a jó apa és mi a tiszteletteljesen szerető gyermekek. Most, midőn ez a kötelék elszakad, csak egy, a legerősebb és legnemesebb maradt meg: az őszinte szeretet köteléke és ez gyűjtött egybe, hogy még egyszer együttesen mondhassunk bucsut...!! Csák könnyekig meghatva válaszolt és köszönte meg a megemlékezést, biztosítván a tisztikart, hogy míg az emberi gyarlóság emlékezetében változást nem idéz elő-vagyis, míg emlékezetének birtokában lesz, sohasem feled, kezik meg az ő fiairól, az ő tisztviselőtársaairól. A békésmegyei tisztikar jelezni akarta ezen tényével azt, hogy hálával viseltetik az eltávozott igazgató iránt akkor is, midőn az már megszűnt főnöke lenni. A mai világban ez is ritka eset. — Áthelyezve lett az utóbbi időben: *Petkó Valér* p. ü. titkár, Veszprémből Dicsőszentmártonba, *Dobos József* s. titkár Máramarosszigetről Kaposvárra.

* **A számvevőségek köréből.** *Dr. Végh Mihály* ministeri osztálytanácsos, számvevőségi igazgató hivatalos körutra indult, s előbb a *veszprémi*, azután a *székesfehérvári* pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnek tart ügykezelési helyszíni vizsgálatot. Kiséretében van lapunk főmunkatársa: *Sélyom Jenő* pénzügyi főtanácsos.

* **A budapesti főfémjelző és fémbeaváló hivatal** igazgatója, *Topscher Samu* m. kir. bányatanácsos főbányatanácsossá lett kinevezve. A kik a kitüntetett igazgatót ismerik, az mind oda nyilatkozott, hogy ezuttal az igazi érdem nyert méltó elismerést. Tisztviselőtársai napok óta levéllel és sürgönynyel keresik fel, hogy gratuláljanak a kitüntetett főbányatanácsosnak.

* **Halálozások.** *Boloni Tana Gyula* pénzügyi számtanácsos, 51 éves korában meghalt Beszterczen.

* **Helycsere.** Ki volna hajlandó velem állomáshelyet cserélni? *Jacsó Imre* m. kir. pénzügyi számellenőr Déván.

* **Ösztöndíjpályázat.** Az 1908/9. tanévre a Mária Terézia ösztöndíjak közül két 300 koronás ösztöndíj töl-tendő be. Erre csak pénzügyi tisztviselők azon tanuló fiai tarthatnak igényt, a kik már egy ilyen 240 koronás ösztöndíjnak az élvezetében vannak. Folyamodványok a m. kir. pénzügyministerhez intézendők és az illető tan-intézetek igazgatóságánál 1909. évi január 10-ig benyuj-tandók.

LEVELEZÉS.

Adóhív. Ugy vagyunk értesülve, hogy a 20 adótárnok, a ki az 1909. évi költségvetés (18 magyar, 2 horvát) alap-ján a VII-ik fizetési osztályba kerül, nem lesz pénzügyi tanácsossá kinevezve, hanem mint I oszt. adótárnok kapja a 4800 kor. fizetést.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Csikvári Jákó.**
(Lakás: Maglód, Pestmegye.)

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)

*Megrendelésre való felhívás***A magyar állami tisztviselő és a tisztviselői mozgalmak története**

1867-től 1908 végeig

cimű munkára.

Negyvenegy éve annak, hogy *magyar* állami tisztviselő létezik... A kik 1867 előtt a hivatalban szolgáltak, azoknak csak elenyésző csekély része volt magyar. Csak alkotmányunk helyreállta után, vagyis 1867-ben kezdett a *magyar* elem a hivatali pályára menni. *Magyar* tisztviselő tehát csak ezen időtől kezdve létezik.

Az a négy évtized, a mely azóta lefolyt, a mennyire tanulságos, annyira érdekes. Tanulságos elsősorban a tisztviselőkre nézve, mert mindazok a tisztviselői mozgalmak, a melyek 1867-től napjainkig lefolytak, kivéve az 1901. évi budapesti és az 1907. évi szegedi országos congressust, azt igazolják, hogy a magyar alkotmányos állam tisztviselőinek nagy része még ma is a parciális mozgalmakban vesztegeti el a nagy testületben rejlő erkölcsi erőt. Nem tudnak egységesek lenni. Pedig tapasztalhatták, hogy midőn egy testté és lélekké egybeforrnak, fellépésük nem maradt eredmény nélkül. De tanulságos magára az államra nézve is, a mely valóságos részletfizetésekben és mindég utólag, tehát elkésve és oly időben igyekezett a fennálló bajokon segíteni, a midőn a segítség mérve már nem állott arányban a megváltozott viszonyokkal, vagyis a baj nagyságával és ezzel mintegy maga adott okot az általános elégedetlenségre, a meg-megújuló panaszokra.

De *érdekes* is a negyven esztendő története és pedig elsősorban eseményeinek változatos gazdagságával. Néhányan közülünk élőszóval és a toll hatalmával egy emberöltőn át dolgoztak, tisztviselő-társaik érdekében agítva, buzdítva, serkentve társaikat, hogy azokat egy közös célban tömörítve, a nagy testület, mint ilyen, a tisztviselői érdekekbe vágó kérdéseket állandóan napirenden tarthassa.

Ebben a megszakítás nélkül folyó, tehát állandó küzdelemben, ebben az egyenetlen harcban én is részt veszek több mint harminc esztendő óta. Sokszor mint közkatona, néha — lapom útján — mint a mozgalom megpendítője, irányítója... Nem magamért dolgoztam, mert nekem nem volt nyerni valóm; de munkálkodtam tisztviselőtársaimért... Nekik áldoztam tollamat, tudásomat és — valljuk be őszintén, a lap fentartására pazarolt vagyonomat is...

Most, *lapom harminc évi fennállása ünnepére* megirtam ezt a negyvenéves küzdelmet,

A magyar állami tisztviselő és a tisztviselői mozgalmak története 1867-től 1908 végeig

cim alatt. A munka egy *vaskos kötetben 1909. évi február vagy március havában fog megjelenni*. Egy-egy példány ára 3 korona. A megrendeléseket kérem *f. évi december hó 31-ig címemre* (Maglód, Pestmegye) *elküldeni*. Könyvárusi uton a munka nem lesz kapható.

A ki 10 példányt gyűjt, annak egy tiszteletpéldánnyal szolgálok és a mellett *portomentesen* küldöm el címére a példányokat.

* * *

Kérem tisztviselőtársaimat, vegyék pártfogásukba ezt az én újabb szellemi produktumomat. Ne legyen széles e hazában *egyetlenegy állami tisztviselő, a ki e munkát meg nem rendeli*. Hivatalok és egyesek *versenyezzenek* abban, hogy *munkámnak minél több megrendelést* szerezzenek.

Soktól kapok elismerő, buzdító, munkásságomat méltató, elismerő sorokat. Most itt az ideje: bizonyítsák be kartársaim, hogy most, midőn ez újabb vállalkozásomról van szó, akarnak is, fognak is tenni érettem és az én munkámért.

Maglód, 1908 november hó 30.

Csikvári Jákó.

1941

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...